

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

PROTOKÓŁ
Z X wyjazdowego POSIEDZENIA KOMITETU MONITORUJĄCEGO
PROGRAM REGIONALNY FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA OPOLSKIEGO
2021-2027
z dnia 16-17 maja 2024 r.

1. X wyjazdowe posiedzenie *Komitetu Monitorującego Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027* (KM FEO 2021-2027) miało miejsce w dniach **16-17 maja 2024 r.** w sali konferencyjnej Hotelu Hugo w Kędzierzynie-Koźlu.

Na podstawie harmonogramu posiedzeń oraz zgodnie z tradycją działalności komitetu monitorującego zarówno obecnej, jak i poprzedniej perspektywy finansowej, raz w roku ma miejsce dwudniowe posiedzenie zawierające obok obrad również szkolenie, tym razem pn. *Zasady równościowe i Karta Praw Podstawowych w programach i projektach współfinansowanych ze środków UE* dla członków Komitetu oraz wizytację projektów unijnych w kolejnej niezwykle interesującej części województwa opolskiego, jakim jest niewątpliwie Kędzierzyn-Koźle i jego okolice.

2. W pierwszym dniu spotkania 16 maja br. uczestnicy spotkania zostali oficjalnie powitani przez **Pana Jacka Partykę** – Dyrektora Departamentu Programowania Funduszy Europejskich UMWO i zaproszeni na szkolenie w zakresie *Zasad równościowych i Karty Praw Podstawowych w programach i projektach współfinansowanych ze środków UE*, zaproponowane i zorganizowane przez Opolskie Centrum Demokracji Lokalnej Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, a przeprowadzone przez **Panią Iwonę Janicką**, Koordynatorkę Programu Rzecznictwa Funduszowego, Sieci OFOP ds. partnerstwa i funduszy europejskich oraz Członkinię zarządu Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych. Pani Janicka prowadziła działania z zakresu rzecznictwa funduszowego, była odpowiedzialna za wzmocnienie udziału społeczeństwa obywatelskiego w realizacji Polityki Spójności na lata 2021-2027 oraz KPO. Trenerka, animatorka specjalizująca się w doradztwie i konsultacjach w zakresie funduszy europejskich, kapitału społecznego i funkcjonowania organizacji pozarządowych, wartości i praw podstawowych. Celem szkolenia było zwiększenie wiedzy związanej z zagadnieniami równościowymi i Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej w projektach współfinansowanych z funduszy UE w związku z potrzebą zastosowania jej na etapie przygotowania kryteriów wyboru projektów zaplanowanych do realizacji z programu regionalnego FEO 2021-2027. Pani trener poprzez wykład, warsztaty, analizę przypadku, dyskusję przekazała maksimum wiedzy w najbardziej przystępnej formie, a przede wszystkim w krótkim czasie zintegrowała całą grupę, tworząc niepowtarzalną atmosferę, sprzyjającą współpracy i racjonalnemu podejmowaniu decyzji. „Gdzie ostatecznie zaczynają się powszechne prawa człowieka? W małych miejscach, blisko domu – tak blisko i tak małych, że nie widać ich na żadnej mapie świata. Jeśli te prawa nie mają tam znaczenia, nigdzie nie mają znaczenia” – tak powiedziała Eleonor Roosevelt, jedna ze współauterek Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, na zakończenia dodała Pani Janicka.

❖ Kolejnym punktem spotkania w dniu 16 maja br. było zwiedzanie projektów unijnych w Kędzierzynie-Koźlu i jego okolicach. Członkowie Komitetu mieli sposobność podróżowania po najciekawszych i najpiękniejszych zakątkach regionu Kędzierzyńsko-kozielskiego – wyjątkowego miasta w województwie opolskim, w którym bez wątpienia z sukcesem wykorzystano fundusze unijne na przestrzeni kilku perspektyw finansowych. **Pani Teresa Głuszek** – osoba pełna pozytywnych emocji i zarazem pracownik Urzędu Miasta w Kędzierzynie-Koźlu, w sposób wyjątkowy użyczyła swojej wiedzy w przygotowaniu programu wizytacji wszystkich ciekawych miejsc w mieście i jego okolicach oraz zaprosiła Panią Przewodniczkę, która w czasie całej wycieczki opowiadała nam niezwykle historie regionu. Natomiast **Pani Beata Pierchlewicz** – kierownik Wydziału Strategii, Rozwoju i środków pomocowych Urzędu Miasta Kędzierzyna-Koźla, jak również zastępca członka Komitetu, zaszczyliła gremium swoją obecnością podczas całego zwiedzania najciekawszych projektów unijnych takich, jak Muzeum Ziemi Kozielskiej, Muzeum Śląskiej Bitwy o Paliwo, centrum aktywności Wodne oKko, centrum bioróżnorodności oraz sali chwały drużyny siatkarskiej Grupa Azoty ZAKSA. Ponadto członkowie Komitetu zwiedzili Publiczną szkołę podstawową nr 15, w której ze środków unijnych doposażono kilka sal edukacyjnych i której kadra pedagogiczna zachwyliła wszystkich pozytywną energią, jakże ważną w rozwoju emocjonalnym każdego dziecka i ucznia.

3. Obrady X posiedzenia KM FEO 2021-2027 rozpoczęły się **17 maja 2024 r. o godz. 10.00**. W posiedzeniu Komitetu, któremu przewodniczył **Pan Andrzej Buła** – Marszałek Województwa Opolskiego uczestniczyło 58 osób, natomiast kworum wymagane do podejmowania uchwał zostało zapewnione poprzez udział 36 osób z prawem głosu (członkowie lub zastępcy). Imienna lista uczestników spotkania stanowi *załącznik nr 1* do Protokołu.

4. Przyjęcie programu X posiedzenia KM FEO 2021-2027.

Przewodniczący KM FEO 2021-2027 powitał uczestników zebranych na sali oraz członków *Komitetu* połączonych on-line. Serdecznie podziękował za udział w spotkaniu roboczym w formule on-line w dniu 14 maja 2024 r., na którym przedyskutowano kryteria wyboru projektów będące przedmiotem obrad posiedzenia *Komitetu*. Następnie przystąpiono do zatwierdzenia programu X posiedzenia KM FEO 2021-2027, który przyjęto jednogłośnie.

5. Zmiany w składzie KM FEO 2021-2027.

- Z ramienia Instytucji Zarządzającej FEO 2021-2027 do składu Komitetu wskazano nowego przedstawiciela – Pana Roberta Węgrzyna, Członka Zarządu Województwa Opolskiego.
- W związku ze zmianami organizacyjnymi w Izbie Rolniczej w Opolu zarekomendowano aktualizację przedstawicieli, na nowego członka Komitetu wskazano Pana Łukasza Smolarczyka – Wiceprezesa Izby Rolniczej w Opolu, a na jego stałego zastępcę wskazano Pana Marka Dambca – Członka Zarządu Izby Rolniczej w Opolu.

Pan Marszałek wręczył akty nominacyjne nowym członkom Komitetu.

6. Informacja o Raporcie w sprawie spójności (Cohesion Report) oraz Deklaracji z La Hulpe w sprawie przyszłości Europejskiego Filaru Praw Socjalnych

Pani Katarzyna Głowacka-Rochebonne i **Pani Eliza Przetak** – przedstawicielki Komisji Europejskiej i równocześnie opiekunki naszego województwa omówiły *Dziwiarty raport na temat spójności*

gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Zobowiązania traktatowe są publikowane co 3 lata, raport obrazuje postępy w osiąganiu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Dokument został opublikowany 27 marca 2024 r. dostępne online, w tym interaktywne mapy i dane na potrzeby wykresów i tabel. **Pani Głowacka-Rochebonne** przedstawiła zakres sprawozdania stanowiący funkcję sprawozdawczą oraz funkcję komunikacyjną stanowiącą podsumowanie ustaleń zawartych w sprawozdaniu oraz wnioski dotyczące przyszłości polityki spójności. Wyjaśniła, iż polityka spójności wspiera regiony w czerpaniu korzyści z jednolitego rynku, wspierając inwestycje i współpracę. Ponadto pełni kluczową rolę we wspieraniu inwestycji publicznych, przyczynia się do poprawy zdolności administracyjnych i jakości zarządzania. Raport ujawnił historyczne rozszerzenie UE z 2004 r. poprzez wyraźny przykład pozytywnego wpływu Polityki Spójności jakim jest PKB na mieszkańca, które wzrosło z 52% średniej UE z 2004 r. do 80% w 2023 r. – w Polsce z 51% do 79% oraz spadek stopy bezrobocia z 18% do 4%. Raport ujawnił również i niestety, iż konwergencja w UE jest nierówna, niektóre regiony pozostają w tyle lub znajdują się w pułapce rozwojowej – pułapce średniego wzrostu.

Pani Eliza Przetak skomentowała Konferencję w La Hulpe, która miała miejsce w dniach 15-16 kwietnia 2024 r., na której omówiono Deklarację z La Hulpe stanowiącą o przyszłości Europejskiego filaru praw socjalnych. Na spotkaniu podkreślono społeczne znaczenie uczenia się przez całe życie i potwierdzono, iż *konieczne są dalsze działania promujące podejście oparte na uczeniu się przez całe życie* zwłaszcza w świetle obecnego niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej. Podkreślono znaczenie innowacyjnej, wysokiej jakości edukacji i szkoleń dla wszystkich oraz wezwano do wzmocnienia pozycji partnerów społecznych i negocjacji zbiorowych, uznając jednocześnie istotną rolę społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza w kwestii przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i nierównościom.

Prezentacje *Informacja 9. Raport o Spójności* oraz *Informacja o deklaracji z La Hulpe* stanowią załącznik nr 2 do Protokołu.

- Następnie **Przewodniczący** zaprosił do dyskusji:
- ❖ **Pani Małgorzata Stelnicka** – Zastępca Prezydenta Miasta Opola nawiązała do przedstawionej w Raporcie nierównej konwergencji w UE oraz zaobserwowanych podobnych problemów w Polsce Wschodniej, jak i na Opolszczyźnie i zaproponowała rozważenie jeszcze w tej, albo w kolejnej perspektywie finansowej dodatkowego wsparcia w ramach funduszy europejskich dla województwa opolskiego, podobnie, jak ma to miejsce w Polsce Wschodniej, której rozwój znacząco wzrósł dzięki dodatkowemu wsparciu.
- ❖ **Pan Marszałek Buła** podziękował za ten głos i potwierdził taką potrzebę wsparcia, ponieważ województwo opolskie nie jest finansowane żadnym innym programem poza FEO 2021-2027.

7. Aktualizacja programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027

Na wstępie **Pan Jacek Partyka** – Dyrektor Departamentu Programowania Funduszy Europejskiej wyjaśnił, iż planowana zmiana dotyczy *Priorytetu 7 Fundusze europejskie wspierające usługi społeczne i zdrowotne w opolskim*, którego celem szczegółowym jest *zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.*

Zmiana ma na celu doprecyzowanie zakresu wsparcia w ramach celu szczegółowego, a jej wprowadzenie przyczyni się do lepszego i efektywniejszego dostępu do usług zdrowotnych i społecznych.

Zmiana dotyczy opisu celu szczegółowego: Na podstawie m.in. Map Potrzeb Zdrowotnych zostanie dokonana analiza w zakresie chorób będących największym problemem w regionie, uwzględniająca główne przyczyny zgonów. Programy profilaktyczne i inne usługi zdrowotne, w tym świadczone w CZP, będą wdrażane przy zapewnieniu m.in.: dostępności i udziału dla osób w szczególnie trudnej sytuacji, adresowania „białych plam” w dostępie do usług, promowania koordynacji opieki zdrowotnej, integracji działań z inwestycjami EFRR, a także koordynacji usług zdrowotnych i społecznych. Programy profilaktyczne i usługi zdrowotne co do zasady nie będą obejmować leczenia i zabiegów medycznych innych, niż na potrzeby diagnostyki, gdyż leczenie powinno być finansowane ze środków krajowych. Wyjątek stanowi opieka długoterminowa, w ramach której jako wsparcie uzupełniające możliwe jest finansowanie leczenia, dodano zapis w brzmieniu: *Wyjątek stanowi opieka długoterminowa, w ramach której jako wsparcie uzupełniające możliwe jest finansowanie leczenia.* Ponadto dodano nowe formy wsparcia: świadczenia terapeutyczne, kontynuację leczenia farmakologicznego i dietetycznego, długotrwałą opiekę pielęgniarską oraz usługi świadczone w Dziennych Domach Opieki Medycznej.

Kończąc prezentację **Pan Dyrektor Partyka** zaznaczył, iż zmiana jest zgodna z *Umową Partnerstwa, Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027* oraz rekomendacją Komisji Europejskiej.

Prezentacja *Planowana zmiana FEO 2021-2027* stanowi załącznik nr 3 do Protokołu.

- Następnie **Przewodniczący** zaprosił do dyskusji:
- ❖ **Pani Monika Karnas** – Ministerstwo Zdrowia podziękowała za wprowadzone zmiany, jednakże nawiązała do propozycji Ministerstwa Zdrowia w kwestii rozszerzenia zapisów w FEO i doprecyzowania w typach przedsięwzięć wskazanej opieki długoterminowej (usługi społeczne i zdrowotne), w opinii MZ wprowadzone zmiany mają charakter zdrowotny i należałoby to wprost podkreślić. Ponadto wskazane typy przedsięwzięć nie znajdują odzwierciedlenia w polskim prawodawstwie, jednocześnie podkreśliła, iż nie są obecnie prowadzone prace uwzględniające świadczenia Narodowego Funduszu Zdrowia w zakresie finansowania Dziennych Domów Opieki Medycznej w koszyku świadczeń gwarantowanych oraz zwróciła uwagę na przyjętą ustawę o szczególnej opiece geriatrycznej.
- ❖ **Pani Eliza Przetak** – Komisja Europejska potwierdziła słuszność wprowadzonej zmiany, poinformowała o przeprowadzonej procedurze zmiany programu i zapewniła o braku uwag ze strony Komisji Europejskiej w tej kwestii.
- **Przewodniczący** również zapewnił o niezmiennym stanowisku Instytucji Zarządzającej i podziękował swojej przedmówczyni za akceptację, a następnie zaprosił do przyjęcia:
- **Uchwały Nr 98/2024 Komitetu Monitorującego FEO 2021-2027 z dnia 17 maja 2024 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w programie regionalnym FEO 2021-2027**, którą zatwierdzono większością głosów, 3 osoby wstrzymały się od głosu, 1 osoba była przeciwna.
- 8. Kryteria wyboru projektów merytoryczne szczegółowe dla działania 4.1 Infrastruktura drogowa (dla 3 typu przedsięwzięcia: Infrastruktura mająca na celu poprawę bezpieczeństwa użytkowników ruchu przy drogach lokalnych) w zakresie EFRR.

Pani Małgorzata Kapała – Zastępca Dyrektora Departamentu Programowania Funduszy Europejskich omówiła kryteria wyboru projektów o charakterze bezwzględny, kryteria premiujące oraz kryteria rozstrzygające dotyczące projektów w trybie konkurencyjnym dla typu przedsięwzięcia: Infrastruktura mająca na celu poprawę bezpieczeństwa użytkowników ruchu przy drogach lokalnych (np. zatoczki autobusowe, wysepki). Do kryteriów nie zgłoszono uwag.

- **Pan Marszałek** zaprosił do dyskusji:
- ❖ **Pani Prezydent Stelnicka** zapytała, jaka jest zaplanowana alokacja na projekty dla tego działania.
- ❖ **Pani Dyrektor** poinformowała, iż alokacja przeznaczona na te projekty to kwota 5 mln Euro.
- Wobec braku innych głosów w dyskusji **Przewodniczący** przystąpił do odczytania i przyjęcia:
- **Uchwały Nr 99/2024 Komitetu Monitorującego FEO 2021-2027 z dnia 17 maja 2024 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla działania 4.1 Infrastruktura drogowa (dla 3 typu przedsięwzięcia: Infrastruktura mająca na celu poprawę bezpieczeństwa użytkowników ruchu przy drogach lokalnych) w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 w zakresie EFRR**, która została przyjęta jednogłośnie.

9. Aktualizacja kryteriów wyboru projektów merytorycznych szczegółowych dla działania 2.4 Gospodarka wodno-ściekowa w zakresie EFRR.

Aktualizację kryteriów dla projektów w trybie konkurencyjnym dla czterech typów przedsięwzięć przedstawiła **Pani Dyrektor Małgorzata Kapała**. Kryteria muszą być zgodne z dokumentem krajowym pn. *Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych*. Aktualizacja jest wynikiem uwagi MFiPR, w ramach której rozszerzono treść definicji o zapis, który dopuszcza dofinansowanie w wyjątkowych sytuacjach dla aglomeracji na inwestycje nie wskazane w *Wykazie niezbędnych przedsięwzięć w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych* (załącznik nr 3 KPOŚK), pod warunkiem dofinansowania inwestycji z pkt. I oraz gdy, zgodnie z obowiązującym na dzień złożenia wniosku sprawozdaniem z realizacji KPOŚK, nie spełniają wymogów dyrektywy nr 91/271/EWG.

- Do przedstawionych kryteriów nie zgłoszono uwag i **Przewodniczący** przystąpił do procedowania:
 - **Uchwały Nr 100/2024 Komitetu Monitorującego FEO 2021-2027 z dnia 17 maja 2024 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla działania 2.4 Gospodarka wodno-ściekowa w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 w zakresie EFRR**, która została przyjęta większością głosów, jedna osoba wstrzymała się od głosu.
10. Aktualizacja kryteriów wyboru grantów dla działania 10.3 Europejska Inicjatywa społeczna – Aglomeracja Opolska w zakresie EFRR.

Aktualizację kryteriów wyboru grantów o charakterze bezwzględny, punktowanym oraz rozstrzygającym przedstawiła **Pani Dyrektor Małgorzata Kapała**. Zmiany dotyczyły m.in. rozszerzenia treści definicji wielu kryteriów o zapis *Kryterium weryfikowane na podstawie zapisów wniosku grantowego i załączników lub wyjaśnień udzielonych przez Grantobiorcę*. Ponadto zaktualizowano nazwy wybranych kryteriów oraz wprowadzono nowe kryterium dotyczące wkładu własnego finansowego w ramach grantu dla JST.

- W świetle braku pytań przystąpiono do przyjęcia:

- ***Uchwały Nr 101/2024 Komitetu Monitorującego FEO 2021-2027 z dnia 17 maja 2024 r. w sprawie zmiany uchwały Nr 61/2023 Komitetu Monitorującego Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 z dnia 14 września 2023 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów oraz kryteriów wyboru grantów dla działania 10.3 Europejska Inicjatywa Społeczna – Aglomeracja Opolska w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 w zakresie EFRR, którą jednogłośnie przyjęto.***

11. Aktualizacja kryteriów wyboru grantów dla działania 10.6 Europejska Inicjatywa społeczna – 4 subregiony w zakresie EFRR.

Analogicznie do powyżej zaprezentowanych kryteriów, ten pakiet również zaktualizowano pod kątem treści definicji dla wybranych kryteriów grantowych, jedno z kryteriów usunięto, zaktualizowano kryterium związane z wkładem własnym finansowym w ramach grantu dla organizacji pozarządowych oraz wprowadzono nowe kryterium dotyczące wkładu własnego finansowego dla JST.

- Wobec braku głosów w dyskusji Przewodniczący przystąpił do odczytania i przyjęcia:

Uchwały Nr 102/2024 Komitetu Monitorującego FEO 2021-2027 z dnia 17 maja 2024 r. w sprawie zmiany uchwały Nr 62/2023 Komitetu Monitorującego Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 z dnia 14 września 2023 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów oraz kryteriów wyboru grantów dla działania 10.6 Europejska Inicjatywa Społeczna – 4 subregiony w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 w zakresie EFRR, którą jednogłośnie przyjęto.

- Następnie Pan Marszałek Andrzej Buła zgodnie z § 2 Regulaminu KM FEO 2021-2027 przekazał przewodniczenie obradom Panu Szymonowi Ogłazie – zarówno członkowi Zarządu Województwa Opolskiego, jak i członkowi KM FEO 2021-2027, pisemne *Upoważnienie stanowi załącznik nr 4 do Protokołu.*

12. Raport z badania ewaluacyjnego Wpływ inwestycji transportowych na sytuację społeczno-gospodarczą województwa opolskiego

Waldemar Zadka, Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej i Przestrzennej - wprowadzenie

dr. hab. Michał Wolański – Wykonawca i kierownik badania

Na wstępie Pan Dyrektor **Waldemar Zadka** poinformował, iż badanie zostało zrealizowane w okresie od lutego do listopada 2023 roku przez niezależnego Wykonawcę zewnętrznego – Wolański sp. z o.o. z Warszawy, na zamówienie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego. W ramach umowy opracowano raport metodologiczny oraz raport końcowy. Głównym celem badania była **ocena wpływu inwestycji transportowych na sytuację społeczno-gospodarczą województwa opolskiego oraz na wzorce mobilności jego mieszkańców. W ramach ewaluacji w szczególności:**

- a) oceniono trafność, skuteczność, efektywność, komplementarność i użyteczność wsparcia świadczonego w VI i III Osi Priorytetowej (OP) RPO WO 2014-2020;
- b) przeanalizowano wpływ inwestycji transportowych na sytuację społeczno-gospodarczą województwa, w tym oceniono efekty wsparcia w ramach OP VI i III;
- c) zweryfikowano wzorce mobilności mieszkańców regionu;
- d) sformułowano rekomendacje pod kątem rozwiązań systemowych i działań zasadnych do wdrożenia w okresie 2021-2027.

W dalszej kolejności **Pan Dyrektor** omówił obszary wsparcia RPO WO 2014-2020 analizowane w ramach ewaluacji oraz przedstawił informację dotyczącą finansowania przedmiotowych działań w ramach 3 i 6 Osi Priorytetowej i przekazał głos wykonawcy badania ewaluacyjnego.

Pan Michał Wolański wyjaśnił, iż zastosowane w badaniu podejście metodologiczne oparte było o triangulację technik, źródeł danych i podejść badawczych, co uwiarygadnia uzyskane wyniki. Do zebrania niezbędnych danych wykorzystano metody i techniki badawczo-analityczne przedstawione w zaprezentowanej tabeli. W dalszej kolejności omówił efekty interwencji transportowych i ich wpływ na region. Projekty realizowane w ramach badanych działań są spójne z zapisami dokumentów strategicznych oraz odpowiadają na problemy i potrzeby zidentyfikowane zarówno w nich, jak i w RPO WO 2014-2020.

Przebudowie lub modernizacji została poddana znaczna część infrastruktury drogowej, przede wszystkim drogi wojewódzkie, w tym łączące północ z południem województwa. Modernizacji w szerokim zakresie została poddana linia kolejowa Opole – Nysa, łącząca centrum województwa i jego stolicę z południowo-zachodnią częścią regionu.

Projekty w zakresie działania **3.1 Strategie niskoemisyjne** w największym stopniu wpłynęły na dostęp do rynku pracy, jakość i warunki życia, atrakcyjność turystyczną oraz jakość powietrza i redukcję gazów cieplarnianych. Do pozytywnych efektów dodać należy poprawę atrakcyjności publicznego transportu zbiorowego, wykorzystania transportu multimodalnego, bezpieczeństwa w ruchu drogowym i dostępu do usług publicznych, a także redukcję poziomu hałasu oraz wzrost częstotliwości korzystania z publicznego transportu zbiorowego.

Działanie **6.1 Infrastruktura drogowa** przyniosło głównie poprawę w dostępie do rynku pracy i terenów inwestycyjnych. Ponadto interwencja przyniosła poprawę jakości życia, bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz konkurencyjności gospodarki, przyciągając przy tym nowe inwestycje.

W działaniu **6.2 Nowoczesny transport kolejowy** zauważa się przede wszystkim poprawę atrakcyjności publicznego transportu zbiorowego oraz dostępności do rynku pracy.

Na poprawę jakości powietrza wpływają projekty działania **3.1 Strategie niskoemisyjne**, stwarzając podstawy do zmiany samochodu na transport publiczny i transport indywidualny nieemisyjny (węzły integracyjne, infrastruktura rowerowa i piesza). Dzięki zakupowi nowych autobusów – spełniających normy EURO VI – szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych wynosi 8 510 ton równoważnika CO₂. Na poprawę jakości powietrza wpływa także wzrost wykorzystania transportu kolejowego oraz budowa obwodnic wyprowadzających ruch drogowy z miast.

Należy mieć jednak na uwadze, że transport drogowy odpowiada za około 10% całkowitej emisji CO₂. W 2021 roku jeden z największych emitentów, Elektrownia Opole, wyemitował do atmosfery 10,7 miliona ton CO₂, a więc redukcja osiągnięta dzięki projektom RPO WO 2014-2020 wynosi jedynie 0,08% emisji Elektrowni.

Następnie **Wykonawca** omówił efektywność wsparcia w ramach badanych osi priorytetowych, którą ocenia się wysoko. Inwestycje wpłynęły na poprawę: dostępności transportowej do najważniejszych ośrodków, strefy przygranicznej czy obszarów inwestycyjnych, bezpieczeństwa w ruchu drogowym (znaczący spadek liczby zdarzeń i rannych), atrakcyjności podróżowania komunikacją miejską i koleją (skrócenie czasu przejazdu, nowy tabor, nowe i zmodernizowane przystanki), a także na wzrost częstotliwości korzystania z połączeń kolejowych, ograniczenie ruchu w miastach oraz poprawę jakości powietrza i zwiększenie znaczenia mobilności aktywnej.

Za najefektywniejsze uznaje się działania na kolei – inwestycję w linię kolejową łączącą Nysę i Opole, która przyniosła znaczną poprawę warunków podróżowania i wzrost liczby pasażerów. Na niską efektywność wskazuje się w przypadku budowy parkingów przesiadkowych w związku ze znacznymi nakładami i niewielkim wykorzystaniem w swoim pierwotnym przeznaczeniu (parkowanie docelowe

zamiast przesiadkowego). Pojawienie się nowych miejsc postojowych w miejscach, gdzie zlokalizowane są liczne usługi lub zabudowa mieszkalna, ułatwia dostęp do parkowania i pobudza motoryzację, niwelując efekty inwestycji w transport zbiorowy. Wskazuje się również na niedostateczną efektywność w zakresie budowy węzłów integracyjnych, które niejednokrotnie powstały przeskalowane w stosunku do realnego popytu.

Parkingi przesiadkowe dopiero wtedy staną się efektywne, gdy – poza poprawą jakości oferty przewozowej transportu publicznego – wprowadzone zostaną, zgodnie z ideą zrównoważonej mobilności, ograniczenia w ruchu samochodów w centrach miast. Wówczas kierowcy zaczną dojeżdżać samochodami jedynie do najbliższego węzła integracyjnego. Ponadto, aby wyeliminować parkowanie docelowe zamiast przesiadkowego na powstałych parkingach, należy wprowadzić na nich systemy płatności, gdzie darmowy będzie postój jedynie dla osób posiadających ważny bilet na pociąg lub autobus.

Ocenia się, że kryteria wyboru projektów przyczyniły się do realizacji optymalnych form wsparcia, dodał **Pan Michał Wolański**, a następnie omówił wzorce mobilności mieszkańców województwa opolskiego.

Interwencje RPO WO 2014-2020 nie są wystarczające, aby zachęcić mieszkańców do korzystania z transportu zbiorowego. Wymagane są dalsze działania organizacyjne – zapewnienie częstych i szybkich połączeń autobusowych i kolejowych, synchronizacja rozkładów jazdy, wprowadzenie zintegrowanych taryf i kompleksowej informacji pasażerskiej. Podstawowe przyczyny regresu to przede wszystkim brak odpowiedniego finansowania transportu zbiorowego, niedopasowana do potrzeb Ustawa o publicznym transporcie zbiorowym, brak skutecznej Ustawy metropolitalnej oraz brak wizji rozwoju transportu zbiorowego.

Następnie **Pan Wolański** przedstawił rekomendacje:

- wypracowanie modelu funkcjonowania (organizacji) zbiorowego transportu publicznego w regionie, z uwzględnieniem wzorców m.in. systemu transportu zbiorowego w Czechach oraz funkcjonowania Związku Powiatowo-Gminnego „Jedź z Nami!”. Uzupełnieniem powinno być wsparcie doradcze w procesie tworzenia struktur oraz angażowania samorządów powiatowych i gminnych – np. wykonanie symulacji finansowych, wskazanie korzyści dla samorządów, przygotowanie statutu, wizyty studyjne itp. Dodatkowo rekomenduje się tworzenie struktur organizujących transport publiczny na szczeblu ponadgminnym (np. w postaci związków powiatowo-gminnych);
- ograniczenie inwestycji w centra przesiadkowe w miejscach bez wyraźnych powiązań ze skutecznie funkcjonującym transportem publicznym (przede wszystkim kolej), poprzez ustalenie: kryterium priorytetyzującego dofinansowanie inwestycji w węzły, gdzie w obszarze objętym działaniem potencjalnego węzła funkcjonuje pasażerski transport kolejowy oraz intensywny autobusowy ruch dowozowy, jak również kryteria dotyczące odległości do przystanku kolejowego lub dworca autobusowego oraz częstotliwości kursowania pojazdów transportu zbiorowego;
- przeprowadzenie analizy możliwości wdrożenia transportu na żądanie – pojazdów transportu publicznego zamawianych w zależności od potrzeb mieszkańców, efektywnych na obszarach o niskiej gęstości zaludnienia (przy prawnym umożliwieniu wykorzystania transportu na żądanie jako formy transportu publicznego w ramach działań Ministerstwa Infrastruktury);
- kontynuację w ramach interwencji drogowych FEO 2021-2027 - działań poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego i wzmocnienie działań wyprowadzających ruch z miast oraz budowę infrastruktury pieszo-rowerowej (poprzez: wprowadzenie obligatoryjnych kryteriów dot. poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego i wyprowadzania go z miast, uwzględnianie w planowanych inwestycjach budowy obwodnic, wyprowadzających ruch poza obszary zabudowane oraz ciągów pieszo-rowerowych separujących ruch pieszy i rowerowy od samochodowego);

- dalsze dofinansowanie z FEO 2021-2027 projektów dot. zakupu taboru kolejowego dla przewozów wojewódzkich w projektach wyłanianych w trybie pozakonkursowym;
- promowanie zgłaszania projektów o pełnej gotowości dokumentacyjnej, w tym wprowadzenie kryteriów fakultatywnych dotyczących gotowości dokumentacyjnej (co pozwoli ograniczyć zmiany w zakresie projektów oraz wpływ wzrostu kosztów, również dzięki szybszej realizacji projektów);
- zmianę kryteriów i punktacji odnoszących się do kompleksowości - elementy istotniejsze z punktu widzenia województwa powinny otrzymywać więcej punktów w kryterium. Dodatkowo elementy wskazane jako tworzące kompleksowość projektu powinny być przedmiotem badania przydatności w obszarze realizacji.

Na zakończenie prezentacji została przedstawiona Tabela zaleceń pozasystemowych - uwzględnia ona sześć zaleceń (dobrych praktyk) skierowanych do dodatkowych interesariuszy działań w obszarze transportu (poza podmiotami bezpośrednio powiązаныmi z systemem realizacji polityki spójności 2021-2027), do ewentualnego wykorzystania w przyszłych interwencjach realizowanych na poziomie regionalnym. Odnoszą się one głównie do potrzeby:

- zwiększenia spójności dróg rowerowych, w tym dalszej realizacji inwestycji z zakresu mobilności aktywnej (zorientowanej na pieszych i rowerzystów uzupełnionej o infrastrukturę punktową w postaci stojaków i większych parkingów przesiadkowych dla rowerzystów);
- wcześniejszego przygotowania możliwej do zgromadzenia dokumentacji projektowej i rozpoczęcia uzgodnień z interesariuszami przed opracowaniem wniosku o dofinansowanie;
- rozwoju/budowy miejsc przesiadkowych i węzłów integracyjnych w punktach dobrze skomunikowanych i w wielkości adekwatnej do potrzeb (nieprzeskalowanych);
- podejmowania działań na rzecz promowania wykorzystywania transportu zbiorowego przez mieszkańców województwa i realizacji działań poprawiających dostępność do komunikacji zbiorowej;
- opracowania atrakcyjnej oferty przewozowej, zapewniającej większą liczbę zintegrowanych ze sobą połączeń transportu autobusowego i kolejowego;
- cyfryzacji w obszarze transportu zbiorowego – wdrażania informatycznych systemów zarządzania ruchem wraz z interfejsami informacji pasażerskiej

Prezentacja *Wpływ inwestycji transportowych na sytuację społeczno-gospodarczą Województwa Opolskiego* stanowi załącznik nr 5 do Protokołu.

13. Przedstawienie informacji o zgłoszeniach dotyczących niezgodności projektów (operacji) lub działań z Kartą praw podstawowych/Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych

Na wstępie **Pan Jacek Partyka**, Dyrektor Departamentu Programowania Funduszy Europejskich poinformował, iż każdy projekt realizowany w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 musi być zgodny z:

- Art. 9 rozporządzenia ogólnego, który nakłada obowiązek podjęcia działań **zapobiegających wszelkiej dyskryminacji** ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,
- Postanowieniami **Karty Praw Podstawowych UE** z 26 października 2012 r.,
- Zapisami **Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych** sporządzonej w Nowym Jorku w dniu 13 grudnia 2006 r.

Ponadto w dniu 6 listopada 2023 r. Zarząd Województwa Opolskiego przyjął uchwały w sprawie przyjęcia dokumentu pn.:

- Procedura składania zgłoszeń o podejrzeniu niezgodności z Kartą praw podstawowych do praktyki wdrażania programu regionalnego FEO 2021-2027,
- Procedura służąca do włączania zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) do praktyki wdrażania programu regionalnego FEO 2021-2027.

Informacje o Procedurach dostępne są na stronie internetowej FEO 2021-2027 w zakładce Zasady równościowe poinformował **Pan Dyrektor Partyka** na zakończenie swojej prezentacji.

Prezentacja *Zgłoszenia dot. naruszeń Karty Praw Podstawowych i Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych* stanowi załącznik nr 6 do Protokołu.

14. W sprawach różnych Przewodniczący Komitetu Pan Szymon Ogłaza podziękował za udział w posiedzeniu wyjazdowym Komitetu, poinformował o terminach dwóch kolejnych posiedzeń gremium i zaprosił do składania wniosków:

- ❖ **Pan Waldemar Weihs** – Opolskie Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych nawiązał do Grupy roboczej ds. Regulaminu Komitetu i zgłosił swoją kandydaturę do jej prac. Ponadto zaproponował zwiększenie finansowania funkcjonowania Komitetu opisane w Regulaminie Komitetu poprzez umożliwienie zwrotu kosztów udziału w posiedzeniu zarówno członkowi, jak i jego zastępcy, jeśli oboje w nim uczestniczą. Poza tym zawniósł o refundację kosztów związanych z udziałem w szkoleniach, konferencjach i seminariach.
- ❖ **Pan Dyrektor Partyka** zapewnił o analizie wszystkich wniosków i przekazaniu decyzji w tej sprawie na kolejnym posiedzeniu Komitetu.

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
Szymon Ogłaza

Załączniki:

1. Imienna lista uczestników spotkania
2. Informacja 9. Raport o Spójności oraz Informacja o deklaracji z La Hulpe
3. Planowana zmiana FEO 2021-2027
4. Upoważnienie do prowadzenia obrad
5. Wpływ inwestycji transportowych na sytuację społeczno-gospodarczą Województwa Opolskiego
6. Zgłoszenia dot. naruszeń Karty Praw Podstawowych i Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych

Sporządziła:

Barbara Łuczyno
Sekretariat Komitetu Monitorującego FEO 2021-2027
Departament Programowania Funduszy Europejskich UMWO
Opole, 28 czerwca 2024 r.

tel. 77 54 93 812, e-mail: kmfeo2021-2027@opolskie.pl

Inspektor
Barbara Łuczyno
Barbara Łuczyno

Kierownik Referatu Monitorowania
Michał Melech
Michał Melech

DYREKTOR DEPARTAMENTU
PROGRAMOWANIA FUNDUSZY EUROPEJSKICH
Jacek Partyka
Jacek Partyka